

Παιδεία και Εκπαίδευση

Εσπερινό ΕΠΑΛ Αλιάρτου

Τάξη: Β' Λυκείου

Μάθημα: Νέα Ελληνικά

Θέμα Έκθεσης: Παιδεία και Εκπαίδευση

Εκπαιδευτικός: Ελένη Πιστόλη

Προσδιορισμός εννοιών

- ▶ Παιδεία: η καλλιέργεια των νοητικών, ψυχικών και σωματικών δυνάμεων του ατόμου· η καλλιέργεια και η ανάπτυξη της ψυχής και του πνεύματος, η διαμόρφωση του εσωτερικού κόσμου του ανθρώπου σύμφωνα με το κοινώς αποδεκτό ανθρωπιστικό πρότυπο.
- ▶ Εκπαίδευση: το εκπαιδευτικό σύστημα, η συστηματική διαδικασία μετάδοσης γνώσεων και ανάπτυξης πνευματικών και ηθικών, δεξιοτήτων/ ικανοτήτων με συγκεκριμένη μεθοδολογία (διδασκαλία) και με ευθύνη της πολιτείας.

Προσδιορισμός εννοιών

- ▶ Μόρφωση: είναι το αποτέλεσμα της παιδείας, το σύνολο των γνώσεων και η καλλιέργεια της νόησης. Είναι οι ψυχικές και πνευματικές δυνάμεις που καλλιεργεί δια βίου ο άνθρωπος μέσα από τη γνώση.
- ▶ Μάθηση: η διαδικασία κατάκτησης γνώσεων και δεξιοτήτων μέσα από τη συστηματική μελέτη, την εμπειρία ή τη διδασκαλία.

Προσδιορισμός εννοιών

- ▶ Διαπαιδαγώγηση: Το σύνολο των μεθόδων με τις οποίες διαμορφώνεται η πνευματική στάση και η συμπεριφορά ενός ανθρώπου ή μιας κοινωνικής ομάδας.
- ▶ Αγωγή: είναι η διαδικασία που οδηγεί στην παιδεία και τη μόρφωση. Στοχεύει στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων του ατόμου, στη διάπλαση του χαρακτήρα του και στη διαμόρφωση μιας άρτιας προσωπικότητας. Ενέχει στοιχεία ήθους, καλλιέργειας, εγκράτειας, σοβαρότητας, σεβασμού και τιμιότητας.

Φορείς παιδείας

- ▶ Οικογένεια
- ▶ Εκπαίδευση
- ▶ Μέσα Μαζική Ενημέρωσης
- ▶ Κράτος
- ▶ Κοινωνικός περίγυρος
- ▶ Πνευματικοί άνθρωποι (καλλιτέχνες, επιστήμονες κ.λπ.)
- ▶ Εκκλησία

Μορφές παιδείας

- ▶ Ανθρωπιστική παιδεία/εκπαίδευση: το πρότυπο παιδείας που θέτει στο κέντρο τον άνθρωπο και στοχεύει στην ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του, καλλιεργώντας ανθρωπιστικές αξίες (ελευθερία, αξιοπρέπεια, ανθρωπιά, μέτρο, δικαιοσύνη, ισότητα).
- ▶ Τεχνοκρατική παιδεία/ εκπαίδευση: προσφέρει γνώσεις, πρότυπα και αξίες στους ανθρώπους, με τις οποίες τους προετοιμάζει να γίνουν οι αυριανοί ειδικοί επιστήμονες. Προετοιμάζει για την είσοδο στην παραγωγική διαδικασία και στο μελλοντικό επάγγελμα.

Η αξία της παιδείας

- ▶ Πνευματική καλλιέργεια του ατόμου → το άτομο αναπτύσσει τις νοητικές του ικανότητες → μαθαίνει να σκέφτεται → διαμορφώνει άποψη για τον κόσμο γύρω του → θέτει στόχους και προσπαθεί να τους επιτύχει.
- ▶ Η εκπαίδευση βοηθά τους μαθητές να *συνειδητοποιήσουν τις κλίσεις, τα ταλέντα και τις δυνατότητές τους* → παρέχει εφόδια για την αγορά εργασίας (και συμβάλλει στον επαγγελματικό προσανατολισμό) → προετοιμάζει για την ένταξη σε έναν επιστημονικό/ τεχνικό κλάδο.

Η αξία της εκπαίδευσης

- ▶ Κοινωνικοποίηση και ηθικοποίηση του ατόμου → ο μαθητής στην προσπάθεια να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του σχολείου → αναπτύσσει ψυχικές δυνάμεις (υπομονή, επιμονή, αγωνιστικότητα, εργατικότητα) // μαθαίνει να υπακούει σε κανόνες και να σέβεται τους άλλους // αναπτύσσει φιλίες, μαθαίνει να συνεργάζεται και να συμβιώνει μέσα σε ένα κοινωνικό σύνολο

Η αξία της εκπαίδευσης

- ▶ Καλλιέργεια εθνικής συνείδησης: οι μαθητές διδάσκονται την ιστορία του τόπου τους, συμμετέχουν σε δραστηριότητες όπως π.χ. σχολικές γιορτές και επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους/ μουσεία → μαθαίνουν για την εθνική τους ταυτότητα → εθνική συνείδηση (πολύ σημαντικό στη σύγχρονη εποχή της παγκοσμιοποίησης).

Η αξία της παιδείας

Η εκπαίδευση, όταν παρέχεται σωστά από ένα υγιές εκπαιδευτικό σύστημα, θέτει τις βάσεις για τη δημιουργία ενός πολύπλευρα μορφωμένου και πεπαιδευμένου ανθρώπου με ολοκληρωμένη προσωπικότητα.

Μειονεκτήματα της σημερινής εκπαίδευσης

- ▶ Ανεπαρκής σύνδεση του σχολείου με την εξελισσόμενη πραγματικότητα.
- ▶ Κατακερματισμός της γνώσης με αποτέλεσμα να δημιουργούνται «πρωτεύοντα» και «δευτερεύοντα» μαθήματα, με τα μαθήματα «γενικής παιδείας» συχνά να περιφρονούνται.
- ▶ Στείρα αποστήθιση (παπαγαλία) συγκεκριμένων πληροφοριών

Μειονεκτήματα της σημερινής εκπαίδευσης

- ▶ Υποτίμηση της επαγγελματική εκπαίδευσης.
- ▶ Εξετασιοκεντρικό σύστημα: Προσήλωση στις εξετάσεις και όχι στην ουσία των μαθημάτων→ χρησιμοθηρικός και βαθμοθηρικός χαρακτήρας προσέγγισης των μαθημάτων.
- ▶ Δημιουργία άγχους και προώθηση του ανταγωνισμού αντί της ευγενούς άμιλλας

Μειονεκτήματα της σημερινής εκπαίδευσης

- ▶ Εξαντλημένοι εκπαιδευτικοί με πολλές υποχρεώσεις που αδυνατούν να ανταπεξέλθουν στα καθήκοντά τους και να εμπνεύσουν τους μαθητές.
- ▶ Γενικότερη υποβάθμιση του σχολείου → καταφυγή στην παραπαιδεία (φροντιστήρια, ιδιαίτερα μαθήματα κ.λπ.).

Η αξία της παιδείας

«Αν διδαχθήκαμε κάτι από τις περιπέτειες του 20^{ου} αιώνα, είναι ότι στρατηγικά και τακτικά, σε εθνικό, ευρωπαϊκό ή πανανθρώπινο επίπεδο, βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα, η εκπαίδευση αποτελεί το πρωταρχικό εργαστήριο, όπου πάνω του στηρίζεται κάθε ελπίδα για πολιτισμική, κοινωνική, ηθική, οικονομική, φυσικά και επιστημονική ή τεχνολογική προκοπή και ειρήνη».

Φ. Κακριδής

Η αξία της παιδείας

- ▶ Παιδεία δε τῶν ἐν ἡμῖν μόνον ἐστὶν ἀθάνατον καὶ θεῖον. (Ἡ παιδεία εἶναι το μόνο ἀπὸ τα ἀγαθὰ μας που εἶναι ἀθάνατο και ιερό). (Πλούταρχος)
- ▶ Μάθηση χωρίς σκέψη εἶναι χαμένος κόπος. Σκέψη χωρίς μάθηση εἶναι κίνδυνος. (Κομφούκιος)
- ▶ Ἀν δεν θέλεις να κόψεις το κεφάλι του λαοῦ, μόρφωσέ το. (Βίκτωρ Ουγκώ)